

УЖЕ ВЕСНИ ВИРАЗНО ЧУТИ ПОДИХ І ЖДЕ РОБОТА У САДАХ І НА ГОРОДАХ

Урок природознавства в 2-му класі

Наталія САМОЙЛЕНКО, вчитель початкових класів,
Миколаївська ЗОШ I–III ст. № 44

У народі кажуть, що весняний день рік годує. Від того, наскільки своєчасно виконано всі весняні роботи, залежить подальший розвиток рослини і навіть майбутній урожай. Розуміння цієї простої істини треба формувати змалечку. Вона, з одного боку, розкриває взаємозв'язки між природними процесами, а з іншого — прищеплює повагу до праці людей на землі.

Тема. Весняні роботи людей на городах, полях і в садах.

Мета. Ознайомити учнів із весняними роботами людей на городах, полях і в садах у рідному краї. Розширити знання дітей про культурні рослини, їх класифікацію. Збагачувати мовлення дітей тематичною лексикою. Розвивати уяву, мовлення. Виховувати любов до рідного краю, пошану до людей та їхньої праці.

Матеріали та обладнання: мультимедійний комплект, відеоролики і слайди з теми уроку; роздруковки вірша К. Підлісної “Весна”; підручник “Природознавство, 2 клас” (авт. Т. Г. Гільберг, Т. В. Сак), картки з тестовими завданнями, набірні полотна та картки до гри “Лото”.

Хід уроку

I. Організаційний момент (1–2 хв)

Діти в парах зичать одне одному чогось доброго, продовжуючи речення “Бажаю тобі...”.

II. Хвилина спостережень (1–2 хв)

Чергові синоптики називають дату, повідомляють про стан неба, температуру повітря, наявність чи відсутність вітру й опадів (відеоролик “Прогноз погоди”). Учитель бажає дітям приємного дня і доброго здоров'я.

III. Актуалізація опорних знань (3–5 хв)

1. Перевірка виконання домашнього завдання

Учні представляють і захищають підготовлені вдома екологічні листівки з теми “Тиша у лісі”.

Під час презентації слід акцентувати увагу на тому, чому так важливо дотримуватися тиші в лісі, особливо навесні, як слід поводитися, аби не нашкодити природі. Після того як учні висловлять міркування, треба разом сформулювати правила поведінки в лісі весною.

2. Бесіда

- Які об'єкти належать до живої природи?
- Яка пора року настала?
- Що змінилося у живій і неживій природі?
- Про турботи яких живих істот ми вже говорили?

IV. Повідомлення теми і мети уроку (1–2 хв)

— З чітими весняними турботами ми поки що не знайомилися?

Діти висловлюють свої припущення.

На дошці записано тему уроку: “Весняні роботи людей на городах, полях і в садах у рідному краї”.

— Прочитайте самостійно тему уроку. Як ви гадаєте, про що зможете довідатися на уроці? Висловіть свої припущення, продовжуючи речення “Я сьогодні дізнаюся...”.

V. Робота над темою уроку (15–17 хв)

1. Опрацювання поезії

Читання вірша

Педагог або попередньо підготовлений учень читає вірш Катерини Перелісної “Весна”.

Бесіда за текстом

Орієнтовний зміст запитань

- Як поетеса ставиться до поля?
- Які зміни відбуваються в полі навесні?

- Уявіть себе посеред весняного поля на прогулянці. Що ви відчуваєте, про що думаєте?
- А тепер уявіть, що ви на тому ж місці, але вже хлібороб. Що тепер думається?

2. Словникова робота

— Хто з вас бував на полі? Що це таке?

Учні відповідають на запитання. Педагог демонструє слайд із визначенням поля.

Поле — це велика безліса рівнина; оброблена ділянка землі, на якій вирощують культурні рослини.

3. Розповідь учителя

— На полях не припиняється робота протягом року. Тут працює багато різних фахівців. Взимку вони дбають про те, щоб своєчасно затримати сніг, вивезти на поля добриво. Навесні орють і засівають поля, підживлюють рослини. Влітку обробляють їх різними засобами захисту від шкідників і збирають урожай культур, що дозріли. Восени продовжують збір урожаю, готують поля до зими, висівають і висаджують озимі сорти рослин.

Свою розповідь педагог супроводжує відповідними зображеннями.

На наступному слайді — “Словничок професій”.

— Подивіться на словничок. Люди різних професій працюють, аби ви отримали до столу смаколики з поля.

Орієнтовний зміст словничка

Агроном — фахівець, що має широкі знання з питань землеробства: як обробляти ґрунт, щоб підвищити врожай, як і чим підживити рослини та як захистити їх від шкідників.

Комбайнер — робітник, який керує комбайном і збирає за його допомогою врожай.

Селекціонер — фахівець, що виводить нові сорти рослин.

Сільськогосподарські робітники — працівники, які виконують різні види польових робіт, що не потребують глибоких фахових знань: збирають урожай, складають його, вантажать на трактори й машини і т. д.

Тракторист — робітник, який керує трактором, виконує на ньому обробку полів, перевезення врожаю.

— Як бачите, дуже багато всього треба знати і вміти, аби виростити сільськогосподарську культуру, зібрати, обробити й зберегти врожай. Перевірмо, чи запам’ятали ви назви цих фахівців.

4. Лото “Упізнай фахівця”

Діти отримують набірні полотна до гри “Лото”, на яких написано назви професій працівників сільськогосподарства, що працюють на полях. Педагог демонструє картки із зображеннями фахівців різних професій, учні мають обрати відповідні написам малянки й накрити ними певні місця на ігрових полотнах.

5. Бесіда про рослини, які вирощують на полях

Орієнтовний зміст запитань і завдань

- Назвіть рослини, які сіють на полях у нашій місцевості. (Пшениця, кукурудза, гречка, горох, овес, ячмінь, жито).
- Як їх можна назвати одним словом? (Зернові).
- Розгляньте зображене на слайді насіння і назвіть, про яку зернову рослину йдеться.

- Яка зернова рослина, на вашу думку, є найціннішою?
- Діти називають пшеницю і розповідають про її використання. Учитель доповнює їхні відповіді.

6. Слухання вірша

— Без якої їжі люди не можуть жити?

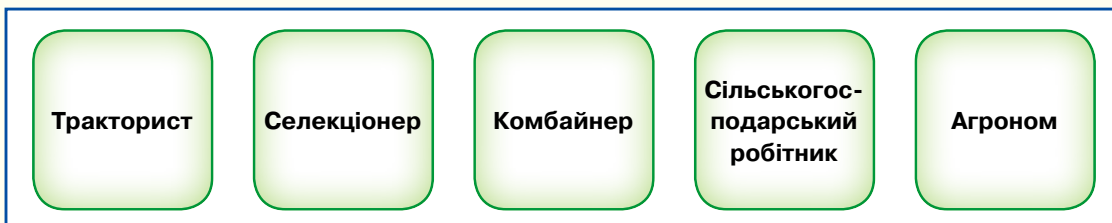
Учитель читає вірш.

Чим пахне коровай

(Уривок)

Пахне полем, колосками цей хороший коровай.
В ньому праця тата й мами, що збирали урожай.
Працьовитими руками пахне красень-коровай!

Марія Познанська

Картки до гри “Лото”

